

BACHELOROPLEIDING GESCHIEDENIS

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0722

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING GESCHIEDENIS VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	12
BIJLAGEN	25
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	27
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	29
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	31
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	32

Dit rapport is vastgesteld op 8 april 2020.

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING GESCHIEDENIS VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Geschiedenis

Naam van de opleiding:	Geschiedenis
CROHO-nummer:	56034
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Amsterdam
Varianten:	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Geschiedenis aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 5, 6 en 7 juni 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 februari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Geschiedenis beoordeelde bestond uit:

- Dr. J.W. (Jan) Honig, universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur War Studies aan King's College in Londen (Groot-Brittannië) en gasthoogleraar Military Strategy aan de Swedish Defence University (Zweden) [voorzitter];
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs, hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis en hoofd van de leerstoelgroep Political History aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. E. (Eric) Vanhaute, hoogleraar Economische en Sociale Geschiedenis en Wereldgeschiedenis en hoofd van de onderzoeksgroep Economies, Comparisons, Connections aan de Universiteit Gent (België);
- V. (Vicky) Marissen LLM, partner bij het consultancybedrijf EPPA dat zich inzet voor de verbinding van de overheid en de bedrijfswereeld en Visiting Professor aan College of Europe;
- Rico Tjepkema, bachelorstudent International Relations & International Organization aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Het panel werd ondersteund door J. (Jaïra) Azaria MA, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bacheloropleiding Geschiedenis aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Geschiedenis. Van april 2019 tot en met december 2019 beoordeelde het panel in totaal 24 opleidingen aan acht universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Erasmus Universiteit Rotterdam, Maastricht University, Radboud Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam.

Het cluster Geschiedenis heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen, dr. F. (Floor) Meijer en J. (Jaïra) Azaria MA en V.L. (Victor) van Kleef MA traden op als secretaris in het cluster Geschiedenis. Tijdens de visitatie van Universiteit van Amsterdam werd het panel ondersteund door J. (Jaïra) Azaria MA. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Dr. J.W. (Jan Willem) Honig (voorzitter) is universitair hoofddocent *War Studies* aan *King's College* in Londen (Engeland).
- Prof. dr. I.B. (Inger) Leemans is hoogleraar Culturele Geschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam (VU).
- Prof. dr. J.F.J. (Jeroen) Duindam is hoogleraar Moderne Geschiedenis aan de Universiteit Leiden (UL).
- Prof. dr. W.J.H. (Jan Hein) Furnée is hoogleraar Europese Cultuurgeschiedenis aan de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. P. (Peter) Bursens is hoogleraar Politieke en Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Antwerpen (UA) (België).
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs is hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis aan de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. E. (Eric) Vanhaute is hoogleraar Economische, Sociale en Wereldgeschiedenis aan de Universiteit Gent (UG) (België).
- V. (Vicky) Marissen is *Managing Director PACT European Affairs* en is partner bij het consultancybedrijf EPPA.
- Dr. N. (Nico) Randraad is universitair hoofddocent Geschiedenis aan Maastricht University (MU) en directeur ad interim bij het Sociaal Historisch Centrum Limburg.
- Prof. dr. N. (Nanci) Adler is hoogleraar *Memory, History, and Transitional Justice* aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en directeur onderzoek van Holocaust en Genocidestudies aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).
- Prof. dr. K. (Koenraad) Verboven is hoogleraar Oude Geschiedenis aan de Universiteit van Gent (UG) (België).
- Prof. dr. V. (Violet) Soen is hoofddocent Vroeg Moderne Geschiedenis aan de KU Leuven (België).
- Prof. dr. C.A. (Claire) Dunlop is hoogleraar *Politics and Public Policy* aan Exeter University, (Engeland).
- Prof. dr. E.B.A. (Erik) van der Vleuten is hoogleraar Geschiedenis van de Technologie aan de School of Innovation Sciences en wetenschappelijk directeur van de Stichting voor de Geschiedenis van de Technologie en verbonden aan de Technische Universiteit Eindhoven (TUE).
- Mel Schickel MA heeft in augustus 2018 de masteropleiding *History of Society* aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) afgerond. Hij is nu als *external relations officer* werkzaam aan de Faculteit *Science and Engineering* van Maastricht University (MU).
- Rico Tjepkema is derdejaars bachelorstudent *International Relations & International Organization* aan de RUG.

- Rikst van der Schoor BA is in 2018 begonnen met de masteropleiding Intellectual History aan de University of St. Andrews in Engeland.

Vorbereiding

Op 11 maart 2019 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitatie. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 14 april 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De projectleider stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Universiteit van Amsterdam ontving QANU het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van 15 eindwerken van de te beoordelen opleiding. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2017-2018. Daarbij hielden de projectleider en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie-rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie-rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 5, 6 en 7 juni 2019. Tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig waren;
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de

coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1

Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding Geschiedenis duidelijk zijn geformuleerd en over het algemeen passend zijn wat betreft niveau en oriëntatie voor een academische bacheloropleiding. Een enkele eindterm is op een zodanig ambitieus niveau vastgesteld, dat het panel de opleiding adviseert deze aan te passen om te kunnen garanderen dat studenten deze doelstelling binnen de bacheloropleiding behalen. Het panel waardeert de nadruk op onderzoekgericht onderwijs en prijst de evenwichtige combinatie tussen het verwerven van academische en praktische vaardigheden in het opleidingsprofiel. Deze nadruk is ook op passende wijze vertaald naar de eindtermen. Het panel constateert dat eerdere aanbevelingen zijn doorgevoerd en erkent de toegevoegde waarde van de recent samengestelde werkveldadviesraad. Het heeft vastgesteld dat er een goede aansluiting is tussen het opleidingsprofiel, de eindtermen en het beroepenveld. Wel raadt het panel aan de wijze waarop de opleiding het onderwijs en de studentenpopulatie wenst te verbreden, te blijven agenderen. Hierbij adviseert het panel om ook een inhoudelijke verbreding te overwegen.

Standaard 2

Het panel concludeert na bestudering van het bachelorprogramma en de inhoud van een aantal geselecteerde vakken dat er sprake is van een goed doordacht academisch programma, waarmee studenten de leerdoelen en eindtermen kunnen realiseren. De drie leerlijnen zijn duidelijk en helder geformuleerd en vertonen een duidelijke progressie. Studenten zijn erg tevreden over de mogelijkheid om de opleiding zelf vorm te geven aan de hand van persoonlijke interesses. In de gesprekken benoemen de studenten verder de goede voorlichting en de duidelijke vakomschrijvingen in de studiegids, waarin de leerdoelen, inhoud, werkvorm, contacturen, studiemateriaal, toetsmethode en toetsdatum zijn opgenomen.

In het eerste jaar leren studenten over verschillende periodes in de geschiedenis en krijgen daarmee een stevige basiskennis. Naarmate de studie vordert komt er meer nadruk op verdiepende en vergelijkende vakken. Er is een goede verdeling tussen het verwerven van kennis en academische vaardigheden. Het panel waardeert de nadruk van de opleiding Geschiedenis op de ambachtelijke kant. Studenten maken vanaf het eerste jaar al kennis met bronnenonderzoek. Wel meent het panel dat er nog aandacht mag worden geschonken aan de inkadering van het methodenonderwijs in de postpropedeusefase. Het panel stelt verder vast dat er een goede variatie is tussen verschillende werkvormen en is verheugd dat de opleiding pogingen onderneemt om *digital history* een nog meer prominente plek in het curriculum te geven, zodat studenten deze vaardigheden goed kunnen inzetten op de arbeidsmarkt.

De opleiding heeft op zo gunstig mogelijke manier invulling gegeven aan de faculteitsbrede jaarindeling met het 8-8-4-systeem. Zowel studenten als docenten worstelen echter met de invulling van het derde blok van vier weken. Uit de gesprekken met studenten maakte het panel tevens op dat de aansluiting tussen verschillende vakken niet altijd even goed is. Tegelijkertijd constateert het panel dat docenten regelmatig overleg voeren en heeft het vertrouwen dat de opleiding dit probleem met afstemming kan ondervangen in de komende periode.

Het panel is onder de indruk van het intensieve onderwijsaanbod en het aantal contacturen. Het panel was wat terughoudend over de hoeveelheid keuzevakken, maar heeft voldoende vertrouwen dat dankzij de intensieve studiebegeleiding studenten juiste keuzes en overwegingen kunnen maken. Het panel is zeer te spreken over het tutorsysteem, maar wil de opleiding er tegelijkertijd op wijzen dat een overdaad aan studiebegeleiding de zelfredzaamheid van studenten mogelijk kan aantasten. Dat geldt eveneens voor de begeleiding van het scriptietraject. Het panel is tevreden dat de opleiding de uitdagingen rondom het scriptietraject ook al had gesignaleerd. Er is geëxperimenteerd met scriptiewerkgroepen, waarin studenten binnen een vooraf afgebakend thema in werkgroepvorm werken aan de scriptie. Het panel juicht deze ontwikkeling toe en adviseert deze methode, of een passende variant, permanent te implementeren.

Het panel stelt vast dat de opleiding wordt gedragen door een enthousiast, betrokken en competent docententeam. Ook studenten zijn positief over het docententeam. Het is duidelijk dat er gezamenlijk wordt gekeken naar manieren om de opleiding te verbeteren en studenten verder te helpen in hun academische loopbaan. Het panel wil het opleidingsmanagement wel meegeven dat de werkdruk nog voor een te hoge belasting zorgt. Het adviseert het management om te blijven zoeken naar oplossingen om de hoge werkdruk te verminderen. Concluderend is het panel overtuigd van de kwaliteit van de opleiding en heeft het alle vertrouwen dat de aandachtspunten verder worden opgepakt door het management.

Standaard 3

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding Geschiedenis een adequaat en passend systeem van toetsing heeft ontwikkeld. Het panel is enthousiast over de vernieuwende toetsvormen en de wijze waarop digitale toetsing verder in het curriculum wordt geïmplementeerd. Het panel constateert dat de afstemming tussen de eindtermen, de leerdoelen en onderwijsvormen op correcte wijze wordt uitgevoerd. Docenten stellen op deugdelijke wijze toetsen samen en dragen gezamenlijk zorg voor de kwaliteitsborging. Het panel meent dat het vierogenprincipe, met uitzondering van de eindwerken, goed is geïmplementeerd en dat studenten op passende en transparante wijze worden geïnformeerd over toetsing. Het panel kan daarom ook vaststellen dat de opleiding over een adequaat en transparant systeem van toetsing beschikt.

Het panel meent dat er nog ruimte tot verdere verbetering is in de opbouw van het toetsplan en is verheugd over de plannen van de opleiding om hier in samenwerking met toetsdeskundigen naar te kijken. Het panel beveelt aan om vooral goed te kijken naar de koppeling van eindtermen met specifieke vakken of vakonderdelen. Een groter punt van aandacht ligt bij de frequentie van toetsmomenten. Het panel beveelt de opleiding aan om na te gaan hoe toetsing zodanig kan worden ingericht dat de werkdruk voor docenten en studenten omlaag kan worden gebracht zonder dat er wordt ingeboet op effectiviteit en kwaliteit.

Het panel is over het algemeen positief over de wijze waarop de examencommissie haar taken uitvoert. De steekproeven die de examencommissie uitvoert op eindwerken en beoordelingsformulieren leveren goede adviezen en deugdelijke constatering op, waar het panel zich volledig in kan vinden. Het panel miste op basis van het aanvankelijk bestudeerde materiaal inzicht in de wijze waarop vervolgcacties en hun opvolging vervolgens worden belegd. Uit gesprekken met de examencommissie en bestudering van extra opgevraagd materiaal blijkt dat de PDCA-cyclus goed geborgd is, maar dat er verbetering wordt aangebracht in de wijze waarop de rapportage formeel wordt vastgelegd. Het panel heeft vertrouwen in de plannen van het management om dit aan te passen.

Wat betreft de toetsing van het eindniveau concludeert het panel dat het niveau van de bestudeerde eindwerken aan de maat is. Het panel constateert, op basis van de bestudeerde selectie, wel dat het relatief vaak tot een ander eindoordeel zou komen. Ook vindt het panel dat er in sommige gevallen onvoldoende kwalitatieve en constructieve feedback wordt gegeven in de beoordelingsformulieren. Het wil dan ook de waarde benadrukken van het systematisch inschakelen van tweede lezers. Uit de gesprekken en het extra aangeleverde materiaal blijkt dat de opleiding al maatregelen heeft getroffen om de beoordelingssystematiek te verbeteren. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding met de genoemde aanpassingen het systeem van toetsing naar een hoger niveau tilt. Het panel is vooral te spreken over de *Scriptie Workflow* en de plannen om te gaan werken met thematische scriptieonderzoekswerkgroepen.

Standaard 4

Het panel stelt op grond van de bestudeerde eindwerken en de gesprekken met alumni vast dat afgestudeerden van de bacheloropleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding behalen. Het niveau van de eindwerken is zeker voldoende. Sterke punten zijn de aandacht voor bronnenonderzoek, onderzoeksvaardigheden en de inbedding van methodologie in de eindwerken. De meeste scripties zijn goed geschreven, maar bij sommige mogen studenten meer aandacht

besteden aan het koppelen van het methodische kader aan het eigen onderzoek. Ook zijn sommige scripties nogal beschrijvend van aard.

Alumni van de bacheloropleiding vinden goede aansluiting in hun vervolgopleiding aan de UvA of elders. Het panel is te spreken over het feit dat de opleiding niet alleen in toenemende mate aandacht heeft voor arbeidsmarktorientatie, maar deze ook blijft verbeteren. Het instellen van een Veldadviesraad is hiervan een goed voorbeeld.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Geschiedenis

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, dr. J.W. (Jan) Honig, en de secretaris, J. (Jaïra) Azaria MA, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 8 april 2020.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Geschiedenis is een brede en generalistische opleiding, waarin naast kennis en inzicht over het verleden (*knowing history*) ook veel aandacht is voor het werken met geschiedenis in de vorm van wetenschappelijk bevragen, onderzoeken, interpreteren en presenteren (*doing history*). Het doel van de opleiding is om historici in spe een brede opleiding te bieden waarin ook aandacht is voor actuele en maatschappelijk relevante kwesties. Het panel is zeer te spreken over de sterke nadruk op onderzoekgericht onderwijs en de evenwichtige combinatie tussen het verwerven van academische en praktische vaardigheden in het opleidingsprofiel. Studenten zijn enthousiast over de mogelijkheid om al vanaf het eerste jaar te leren omgaan met primaire bronnen. Het panel apprecieert verder dat de opleiding studenten uitdaagt om de maatschappelijke betekenis en de doorwerking van het bestudeerde verleden te doorgronden. Daarbij maakt de opleiding graag en veel gebruik van lokale archieven en culturele instellingen. Deze focus op lokale samenwerkingsverbanden is aantrekkelijk, vertelden studenten tijdens het bezoek. Tevens heeft het ruime aanbod aan keuzevakken meegewogen in hun keuze voor Geschiedenis aan de UvA. Het panel is van mening dat deze profilering en de focus op het trainen van Nederlandstalige schrijf- en taalvaardigheid en het gebruik van Nederlandstalige primaire bronnen bijdraagt aan een degelijke arbeidsmarktvoorbereiding. Zoals men van historici kan verwachten, komen zij in diverse sectoren terecht, zoals journalistiek, cultuur, beleid en onderwijs.

De opleiding geeft zelf aan te worstelen met thema's als diversiteit en inclusiviteit. Om een breder publiek aan te trekken heeft de opleiding mogelijkheden onderzocht om een Engelstalige track Geschiedenis aan te bieden. Het panel is van mening dat het aanbieden van een Engelstalige track niet noodzakelijk is om de diversiteit van de opleiding te vergroten. De opleiding heeft een bewuste keuze gemaakt om zich te profileren op Nederlandstalig onderwijs, en daar staat het panel achter. Het panel wil de opleiding aanzetten tot het scherper definiëren van de diversiteit waarnaar zij op zoek is. Het internationaliseren van een opleiding of het aanpassen van de opleidingstaal heeft namelijk niet altijd een meer diverse studentenpopulatie tot gevolg. Zo zou er ook gedacht kunnen worden aan een bredere inhoudelijke focus dan alleen Europa en Noord-Amerika. Het panel mist op dit moment het mondiale perspectief in het programma en ziet wel mogelijkheden om dit te vergroten. Het panel moedigt de opleiding aan om in de komende jaren te onderzoeken of inhoudelijke verbreding een antwoord kan zijn voor de diversificatie van de studentenpopulatie en het onderwijs.

Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Geschiedenis valt onder het College of Humanities (CoH). De opleiding heeft de beoogde leerresultaten onderverdeeld in twee categorieën: elf algemene en zes opleidingsspecifieke eindkwalificaties. Alle eindtermen zijn gerelateerd aan de Dublin-descriptoren: kennis en inzicht, toepassen kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden. De beoogde leerresultaten zijn helder omschreven en weerspiegelen volgens het panel in voldoende mate het niveau en de oriëntatie van de bacheloropleiding. Dankzij de koppeling met de Dublin-descriptoren sluiten de beoogde leerresultaten aan bij internationale standaarden. Een overzicht van de beoogde leerresultaten is opgenomen in bijlage 1.

Het panel ziet dat het opleidingsprofiel herkenbaar is vertaald naar de eindtermen. Met name onderzoeksgericht als ook Nederlandstalig onderwijs zijn vertaald in respectievelijk de algemene eindterm elf en de opleidingsspecifieke eindtermen twee, vier en zes. Verder merkt het panel op dat één van de eindtermen een erg hoog niveau nastreeft voor een bacheloropleiding en eerder passend is voor een masteropleiding en diens meerwaarde vertegenwoordigt. Het gaat om de opleidingsspecifieke eindterm vijf waarin tot doel wordt gesteld dat een student in staat is om na beëindiging van de opleiding zelfstandig te reflecteren op en een positie kan nemen in wetenschappelijke, theoretische, methodologische en maatschappelijke debatten over het verleden. Het panel vindt het een mooi streven, maar raadt aan om deze nadruk op positiebepaling wat naar beneden bij te stellen, omdat het gevaar bestaat dat bachelorstudenten niet aan deze eis kunnen voldoen. De focus op communicatiecapaciteiten in het programma, zoals omschreven in de opleidingsspecifieke eindterm drie, vindt het panel zeer positief. Tevens is het panel positief over de toespitsing in de eindtermen op het Nederlands als onderwijstaal, een wijziging in navolging van één van de adviezen uitgebracht tijdens de vorige visitatie.

Door het behalen van de beoogde leerresultaten kunnen studenten soepel doorstromen naar een masteropleiding Geschiedenis of andere vergelijkbare masteropleiding. Ook hebben studenten de mogelijkheid om door te stromen naar de arbeidsmarkt. In het kader van loopbaanoriëntatie heeft de opleiding sinds kort een werkveldadviesraad samengesteld. Deze raad informeert de opleiding twee keer per jaar over de verwachte vaardigheden en kennis van afgestudeerden. Zo nodig past de opleiding de eindtermen en de invulling ervan in het programma aan om betere aansluiting te creëren. Het advies van de vorige visitatie was om meer aandacht te schenken aan loopbaanoriëntatie. Het panel is verheugd dat dit advies ter harte is genomen door structureel de dialoog aan te gaan met het werkveld.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding Geschiedenis duidelijk zijn geformuleerd en over het algemeen passend zijn wat betreft niveau en oriëntatie voor een academische bacheloropleiding. Een enkele eindterm is op een zodanig ambitieus niveau vastgesteld, dat het panel de opleiding adviseert deze aan te passen om te kunnen garanderen dat studenten deze doelstelling binnen de bacheloropleiding behalen. Het panel waardeert de nadruk op onderzoeksgericht onderwijs en prijst de evenwichtige combinatie tussen het verwerven van academische en praktische vaardigheden in het opleidingsprofiel. Deze nadruk is ook op passende wijze vertaald naar de eindtermen. Het panel constateert dat eerdere aanbevelingen zijn doorgevoerd en erkent de toegevoegde waarde van de recent samengestelde werkveldadviesraad. Het heeft vastgesteld dat er een goede aansluiting is tussen het opleidingsprofiel, de eindtermen en het beroepenveld. Wel raadt het panel aan de wijze waarop de opleiding het onderwijs en de studentenpopulatie wenst te verbreden, te blijven agenderen. Hierbij adviseert het panel om ook een inhoudelijke verbreding te overwegen.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Onderwijstaal

De bacheloropleiding Geschiedenis heeft Nederlands als voertaal, hier is expliciet voor gekozen om verschillende redenen. Ten eerste omdat taal- en schrijfvaardigheid in het Nederlands een van de belangrijkste 'gereedschappen' is van een historicus. Ten tweede omdat een groot deel van de afgestudeerden terecht komt op de Nederlandse arbeidsmarkt. Het panel is positief over deze

doordachte keuze en is van mening dat het taalbeleid de positie van de opleiding in Nederland kan versterken.

Voor studenten die een goede Engelse taalvaardigheid willen ontwikkelen is er de track Amerikanistiek. Deze track wordt in het Engels aangeboden, omdat dit beter aansluit bij de bronnen en literatuur die gebruikt worden. Studenten hebben altijd de gelegenheid om tentamens in het Nederlands af te leggen, omdat Nederlands de officiële opleidingstaal is van de bachelor Geschiedenis. Tevens zijn er tal van keuzevakken die in het Engels worden aangeboden. Het panel kan zich vinden in deze taalafweging en ziet dat studenten naast het Nederlands voldoende opties hebben om Engelstalig onderwijs te volgen. De gesprekken met studenten bevestigen dit beeld. Zij geven aan dat het ook mogelijk is om de bachelorscriptie in het Engels te schrijven als zij dat wensen. Het panel is van mening dat de opleiding het niveau van het Engels van docenten voldoende controleert via de vakevaluaties. Bovendien zijn alle docenten in het bezit van een certificaat Engels.

Curriculum en leerlijnen

Het collegejaar aan CoH is onderverdeeld in twee semesters en per semester zijn er drie onderwijsblokken: blokken van acht, acht en vier weken. Het zogenaamde 8-8-4-systeem. In de blokken van acht weken worden er twee vakken aangeboden en in het laatste blok van vier weken is er één vak. Het is ook mogelijk om de bacheloropleiding in deeltijd te volgen. Deeltijdstudenten volgen hetzelfde studieprogramma van 180 EC, maar in een aangepast schema en verspreid over zes studiejaar. Indien het voor de deeltijdstudent mogelijk is, kan de studie sneller worden afgerond. Zie voor een uitgebreid studieoverzicht bijlage 2.

Het eerste jaar bestaat uit 60 EC waarvan 48 EC nodig zijn om de opleiding te mogen voortzetten vanwege het Bindend Studie Advies (BSA). In het tweede en derde jaar zijn 12 EC voor opleidingsgebonden keuzevakken gereserveerd, 42 EC aan keuzeruimte en 12 EC voor de scriptie. Vakinhoudelijk is het eerste jaar voornamelijk gericht op het verwerven van onderzoeksvaardigheden en reflectie op wat 'doing history' is. Deze overzichtsvakken zijn een combinatie van zelfstudie, hoor- en werkcolleges. Het jaar begint echter met een diagnostische taaltoets Nederlands die facultair wordt afgenomen. Middels deze toets wordt vastgesteld of de schrijfvaardigheid op niveau is. Als studenten het beoogde niveau niet behalen, krijgt de student eenmalig een remediërende cursus aangeboden. Het resultaat van de taaltoets en de remediërende cursus kan worden meegewogen bij de overweging om een student al dan niet dispensatie te verlenen in geval van een negatief bindend studieadvies.

De bacheloropleiding is opgebouwd aan de hand van drie leerlijnen: *Kennis en Inzicht (I)*, *Onderzoeken en Presenteren (II)* en *Reflecteren en Positie Bepalen (III)*. In 2018 heeft de bacheloropleiding Geschiedenis de leerlijnen en eindtermen aangescherpt aan de hand van de resultaten van verschillende evaluaties en adviezen van onder andere de opleidings- en examencommissie. De leerlijnen zijn aangevuld en een aantal eindtermen is geherformuleerd. In het propedeusejaar ligt de nadruk voornamelijk op leerlijn I en naarmate de studie vordert, verschuift de nadruk naar leerlijn van II naar III. Daarnaast zijn er de vakken *Inleiding in de Geschiedenis I* en *II* waar studenten academische vaardigheden en methodologische kwesties krijgen aangereikt. In het tweede en derde jaar dienen studenten in totaal 66 EC aan verplichte vakken te volgen om de leerlijnen en eindtermen te borgen. Het panel is van mening dat de leerlijnen nu duidelijk zijn geformuleerd en voldoende mogelijkheden tot leerprogressie bieden.

Naast het aanscherpen van de leerlijnen wordt, nog meer dan voorheen, de 'ambachtelijke' kant van het bronnenonderzoek benadrukt. Al vanaf het propedeusejaar maken studenten kennis met bronnenonderzoek, wat vooral terugkomt in het *Onderzoeksseminar*. Dit vak geeft studenten ook de gelegenheid te oefenen met het uitvoeren van een zelfstandig historiografisch onderzoek aan de hand van een deelonderwerp van een werkgroepthema. Het panel heeft met genoegen geconstateerd dat de opleiding naar manieren zoekt om *digital history* een vaste(re) plek in het curriculum te geven. Het panel is van mening dat het belangrijk is dat studenten zich goed kunnen voorbereiden op de digitale toekomst van geschiedenis. Bovengenoemde aanpassingen hebben geresulteerd in een

onderwijsvisie van onderzoeksintensief onderwijs dat al vanaf het eerste jaar duidelijk is terug te zien in het programma.

In de postpropedeuseperiode wordt er meer nadruk gelegd op verdiepende vakken. Studenten leren steeds zelfstandiger historisch onderzoek te doen, zich te specialiseren en academische onderzoeksen schrijfvaardigheden verder te ontwikkelen. Naast de stapsgewijze toename van zelfstandigheid ervaren studenten ook een opbouwende verdieping in de lesstof. Dit ervaren zowel studenten als docenten als een aantrekkelijk aspect van het curriculum, bleek uit de gesprekken. Het panel is zeer te spreken over de nadruk die de opleiding heeft gelegd op de combinatie van *'knowing and doing history'*. Deze combinatie komt met name goed tot uiting in het vak *Geschiedenislab I en II* waarin studenten oefenen in de praktijk van bronanalyse. De aandacht voor methodologie mag naar mening van het panel versterkt worden in de postpropedeusefase.

In het derde jaar hebben studenten gelegenheid tot het volgen van onderwijs in het buitenland en eventueel een stage. De opleiding stimuleert studenten om gebruik te maken van deze opties ter voorbereiding op de arbeidsmarkt. Het panel heeft geconstateerd dat het volgen van een stage bij een flink aantal studenten tot uitloop van de studie leidt. Dat ligt niet zozeer aan het curriculum maar aan de wens van studenten om langer stage te lopen dan in het programma past. Studenten geven zelf aan geen probleem te hebben met uitloop en dat zij juist behoefte hebben aan extracurriculaire activiteiten zoals de stage. Het panel waardeert de inzet van de opleiding om hier gehoor aan te geven en is verheugd te constateren dat het advies van de vorige visitatie om stage te stimuleren goed is opgepakt. Waar mogelijk organiseert de opleiding excursies en zoekt naar interessante samenwerkingsverbanden met bijvoorbeeld Amsterdamse musea. Het panel prijst de samenwerking met lokale instituten en musea die tot verdieping en verbreding van het profiel leiden. Dankzij de inzet van de persoonlijke netwerken van docenten kunnen studenten interessante stageplekken vinden.

Ter afsluiting van de bacheloropleiding schrijven de studenten een bachelorscriptie. Studenten mogen in overleg met de begeleider zelf een scriptieonderwerp kiezen. Het scriptietraject begint met het zelfstandig formuleren van een onderzoeksvraag en het opstellen van een onderzoeksopzet die studenten vervolgens aan elkaar presenteren. Daarna werken zij onder individuele begeleiding van een docent verder om de scriptie te voltooien. Door middel van twee hoorcolleges en een feedbackmoment krijgen studenten ondersteuning bij het schrijven. Zij worden tijdens de colleges geïnformeerd hoe zij een begeleider kunnen vinden, hoe een onderzoeksvoorstel wordt opgesteld, en hoe een inventarisatie van de huidige stand van onderzoek over het gekozen onderwerp wordt gemaakt. Deelname aan deze hoorcolleges en feedbackmoment is een vereiste voor het afronden van het scriptietraject.

Zoals de opleiding zelf aangeeft, ziet ook het panel dat er een haast mythische waarde wordt toegedicht aan de bachelorscriptie. Dat mag en kan anders. Een mogelijkheid kan zijn om de stage te verbinden aan de scriptie om potentiële uitloop te ondervangen en betere aansluiting bij het werkveld te creëren. Het panel waardeert de geopteerde mogelijkheid ten eerste, maar wil meegeven dat het academische gehalte van de aan de stage verbonden scriptie er niet onder mag lijden. Een zorgvuldige selectie van stageplaatsen en het opstellen van scherpe criteria waar een stage aan moet voldoen, kan dit ondervangen. Het panel kijkt daarnaast waardierend naar de geformuleerde plannen van de opleiding om het scriptietraject nog verder te structureren. Minder individuele begeleiding en meer *peer-to-peer* feedback kan helpen om de tijds- en werkdruk bij docenten omlaag te brengen. Er is de afgelopen jaren al geëxperimenteerd met scriptiewerkgroepen waarin studenten binnen een breed thema naar keuze hun scriptie schrijven onder leiding van een werkgroepdocent. Op deze wijze komt de keuzevrijheid van de student niet in het geding, terwijl scriptiegroepen ook aanzetten tot *peer-to-peer* feedback onder studenten. Scriptiewerkgroepen stroomlijnen ook de docentenzet en kunnen voorkomen dat bepaalde docenten met populaire expertisegebieden worden overbelast. Daarnaast bieden zij studenten een vergelijkbare begeleiding, waardoor alle studenten op dezelfde wijze worden getraind om zelfredzaam te zijn. Het panel adviseert om deze scriptiewerkgroepen, of een variant hierop, na evaluatie definitief in te voeren.

Het pleit er ook voor dat er duidelijke richtlijnen voor docenten en voor scriptiecoördinatoren komen zodat iedere student dezelfde begeleiding krijgt. Het heeft er vertrouwen in dat de opleiding de goede weg is ingeslagen om het scriptietraject verder te optimaliseren.

Amerikanistiek

Na het behalen van de propedeuse hebben studenten de mogelijkheid om de track Amerikanistiek te volgen. In feite is het een major binnen het postpropedeuseonderwijs, met nadruk op de binnen- en buitenlandse politiek van de Verenigde Staten en diens politieke en culturele aanwezigheid in de rest van de wereld. Ook deze track is vormgegeven aan de hand van de drie eerdergenoemde leerlijnen. Deze richting heeft een interdisciplinair karakter, met veel aandacht voor onderzoek en bronnen van niet-historici. Het panel waardeert de mogelijkheid om binnen de bacheloropleiding Geschiedenis een programma te volgen waarin de mogelijkheid bestaat om te specialiseren. Ook het internationale aspect komt hier goed tot zijn recht en biedt studenten de gelegenheid om zich te ontwikkelen in de Engelse taal- en schrijfvaardigheid.

Werkvormen

Het panel constateert dat de opleiding een goede balans heeft tussen werk- en hoorcolleges, zodat verdieping en praktisch met de lesstof aan de slag gaan worden afgewisseld. De didactische opbouw van op kennis gerichte basisvakken, gevolgd door verdiepende vakken waarin analyse en onderzoek centraal staan, is volgens het panel helder. Het panel constateert tevens dat de aangeleerde vaardigheden in overstemming zijn met de beoogde leerresultaten. De werkvormen zijn logisch, activerend en functioneel. Naarmate de studie vordert, worden studenten geacht steeds zelfstandiger te werken en verschuift de focus van kennis en inzicht naar onderzoeken, presenteren en oordeelsvorming. De studenten geven aan dat zij deze werkvormen waarderen. De werkgroepen zijn interactief en gevarieerd en worden op adequate wijze ondersteund door het onderwijzend personeel. Studenten dragen actief bij in de colleges en zijn medevormgever van het onderwijs. Het panel stelt het vernieuwende aspect in de aangeboden onderwijsvormen op prijs, zoals het schrijven van blogs, het werken met een geografisch informatiesysteem (GIS) en (het door studenten laten organiseren van) vakinhoudelijke excursies.

Studiebegeleiding en studeerbaarheid

De opleiding is zodanig opgebouwd dat het eerste jaar een selectief karakter heeft en studenten kunnen ervaren wat er van hen wordt verwacht in de bacheloropleiding. De studiegids informeert studenten wat ze per jaar en per vak kunnen verwachten. Studenten stellen het op prijs dat de leerdoelen helder staan omschreven in de studiegids. In de afgelopen jaren heeft de opleiding veel aandacht besteed aan studiesucces en het panel constateert met tevredenheid dat er aandacht wordt besteed aan realistische en heldere voorlichting. Het panel is positief over het feit dat aan CoH elke bachelorstudent een docent als tutor krijgt toegewezen. In het eerste jaar worden er drie tutorgesprekken gevoerd: de eerste keer over de opleidingskeuze, dan over studievoortgang en aan het einde over het vervolg van de studie. Ook in het tweede en derde jaar worden er twee gesprekken gevoerd. Naast de tutoren hebben studenten ook de mogelijkheid om een beroep te doen op studieadviseurs die voor de opleidingen Geschiedenis, Europese Studies en Religiewetenschappen werkzaam zijn.

In het curriculum is een groot gedeelte gereserveerd voor keuzemogelijkheden binnen vaste programmaonderdelen. Het panel was in eerste instantie wat kritisch over de omvang van de keuzeruimte omdat dit mogelijk tot versnippering leidt. Tijdens de gesprekken met de studenten werd echter duidelijk dat dankzij de intensieve studiebegeleiding er nauwelijks sprake is van versnippering. Het panel is van mening dat de studiebegeleiding het studenten op verantwoorde wijze mogelijk maakt een eigen verbredings- of verdiepingsaccent te leggen in de opleiding. Het panel waardeert de vrijheid die studenten hebben om de studie naar eigen interesse in te richten met behulp van de vakkundige begeleiding in dit traject door tutoren. Het *student-centered* onderwijs is ook voor studenten een groot pluspunt, zo blijkt uit de gesprekken. Het panel adviseert de opleiding wel om te waken dat de zelfredzaamheid niet in het geding komt. Uit de gesprekken met studenten en docenten bleek namelijk dat het aantal tutorgesprekken in de praktijk nogal eens hoger

uitvalt dan het vastgestelde aantal. In de ogen van het panel leidt dit mede tot verhoogde werkdruk bij docenten die ook tutor zijn. In reactie gaven de docenten aan dit niet zo te ervaren, de verhoogde werkdruk heeft naar hun mening meer met administratieve lasten te maken.

Tijdens de gesprekken met de studenten en docenten werd duidelijk dat er geen noemenswaardige struikelvakken meer zijn. Eerdere struikelvakken, zoals het facultaire vak *Wetenschapsfilosofie*, zijn aangepast zodat ze beter aansluiten op de bacheloropleiding Geschiedenis. Zoals eerder omschreven werkt de opleiding aan het optimaliseren van het scriptietraject, zodat ook daar eventuele blokkades worden aangepakt. Het panel kan op basis van de zelfevaluatie en de gesprekken concluderen dat de bacheloropleiding goed studeerbaar is. De opleiding faciliteert voldoende en adequaat om de studie goed te doorlopen. Het panel adviseert meer aandacht te besteden aan de zichtbaarheid van de opleidingscommissie (OC). Uit de gesprekken met studenten bleek dat niet elke student zijn/haar weg weet te vinden naar de OC. Hetzelfde geldt voor de zichtbaarheid van het facultaire *Career Centre*.

Een punt ter verbetering is de onderlinge afstemming tussen vakken. Uit de gesprekken met de studenten concludeert het panel dat de overgang tussen vakken nog soepeler zou kunnen zijn als docenten beter afstemmen wat precies aan bod is gekomen in het voorgaande vak. Studenten gaven tevens daarnaast aan dat zij op zich geen problemen hebben met het 8-8-4-systeem, maar soms wel met de invulling ervan. Het laatste blok van vier weken wordt soms ingevuld met te weinig uitdagende of verdiepende lesstof. Zij zijn van mening dat het leren van academische vaardigheden daar te kort schiet. De docenten lieten in reactie hierop weten ook niet tevreden te zijn met deze verdeling. In het laatste blok zijn zij nog bezig met toetsing wanneer zij het nieuwe semester al moeten voorbereiden. Het panel heeft uit de gesprekken vernomen dat er op regelmatige basis overleg is en heeft daarom voldoende vertrouwen dat de onderlinge afstemming tussen de vakken verbeterd zal worden.

Docenten

Het panel is van mening dat het onderwijzend personeel over voldoende kwaliteit beschikt om onderwijs op bachelorniveau te verzorgen. Het docententeam is competent, enthousiast en beschikt over zowel vakinhoudelijke als wetenschappelijke expertise om gedegen onderwijs te verzorgen. Binnen de bacheloropleiding zijn alle docenten in vaste dienst in het bezit van een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of zitten ze in het traject dit te behalen. Twee van de ruim veertig docenten zijn in het bezit van een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO) en de opleiding stimuleert ook andere docenten om die te behalen. Het panel is positief over de manier waarop de expertise van de individuele docenten wordt ingezet in het onderwijs. Door het aantrekken van internationale docenten is de opleiding in haar geheel verbreed en zijn er nieuwe contacten gelegd.

Zowel uit de gesprekken als het zelfevaluatie rapport van de opleiding blijkt dat docenten de werkdruk als hoog ervaren: er zijn veel contacturen, weinig roostervrije momenten, intensieve begeleiding en administratieve lasten. Op basis van het advies van het vorige visitatiepanel heeft de opleiding ervoor gezorgd dat de docent-studentratio een gezondere verhouding heeft: 1-17 tot 1-20. Het panel is verheugd met deze aanpassing. Cijfermatig is de verhouding in orde, maar blijkbaar hebben de maatregelen nog niet voldoende effect gehad. Het panel meent dat de werkdruk voornamelijk hoog is bij startende docenten, die een deel van het onderwijs verzorgen. Uit zowel de Nationale Studenten Enquête (NSE) en de interne evaluaties blijkt dat studenten zeer tevreden zijn over hun docenten. De lijnen met het docententeam zijn kort en dankzij excursies ervaren studenten een sterke band binnen de cohorten. Studenten lieten wel weten dat zij soms hinder ervaren van de hoge werkdruk bij docenten wanneer bijvoorbeeld feedback niet tijdig gegeven wordt. Hiervoor toonden de studenten zich begripvol, vooral omdat ze wel een grote betrokkenheid van hun docenten ervaren. Het panel constateert dan ook dat docenten, ondanks de hoge werkdruk, in staat zijn om kwalitatief goed onderwijs te verzorgen en bereikbaar te zijn voor studenten.

Verschillende stafleden zijn verbonden aan grote onderzoeksprojecten, maar uit de gesprekken met het docententeam maakte het panel op dat zij niet of nauwelijks gebruik kunnen maken van de

onderzoekstijd ondanks dat zij onderwijsvrijstelling krijgen conform hun aandeel in het onderzoeksproject. Zoals ook het vorige visitatiepanel heeft geconstateerd kan deze druk op termijn de kwaliteit van het onderwijs en de studieleeromgeving benadelen. Het panel adviseert dan ook dat er stappen worden gezet om de verbinding tussen onderwijs en onderzoek te waarborgen zodat het onderzoek van docenten kan bijdragen tot verbreding en verdieping van het onderzoeksgerichte onderwijs. Het panel moedigt het management van de faculteit en opleiding aan om te waken voor langdurig aanhoudende hoge werkdruk en zodoende bovenstaande kwesties te voorkomen.

Overwegingen

Het panel concludeert na bestudering van het bachelorprogramma en de inhoud van een aantal geselecteerde vakken dat er sprake is van een goed doordacht academisch programma, waarmee studenten de leerdoelen en eindtermen kunnen realiseren. De drie leerlijnen zijn duidelijk en helder geformuleerd en vertonen een duidelijke progressie. Studenten zijn erg tevreden over de mogelijkheid om de opleiding zelf vorm te geven aan de hand van persoonlijke interesses. In de gesprekken benoemen de studenten verder de goede voorlichting en de duidelijke vakomschrijvingen in de studiegids, waarin de leerdoelen, inhoud, werkvorm, contacturen, studiemateriaal, toetsmethode en toetsdatum zijn opgenomen.

In het eerste jaar leren studenten over verschillende periodes in de geschiedenis en krijgen daarmee een stevige basiskennis. Naarmate de studie vordert komt er meer nadruk op verdiepende en vergelijkende vakken. Er is een goede verdeling tussen het verwerven van kennis en academische vaardigheden. Het panel waardeert de nadruk van de opleiding Geschiedenis op de ambachtelijke kant. Studenten maken vanaf het eerste jaar al kennis met bronnenonderzoek. Wel meent het panel dat er nog aandacht mag worden geschonken aan de inkadering van het methodenonderwijs in de postpropedeusefase. Het panel stelt verder vast dat er een goede variatie is tussen verschillende werkvormen en is verheugd dat de opleiding pogingen onderneemt om *digital history* een nog meer prominente plek in het curriculum te geven, zodat studenten deze vaardigheden goed kunnen inzetten op de arbeidsmarkt.

De opleiding heeft op zo gunstig mogelijke manier invulling gegeven aan de faculteitsbrede jaarindeling met het 8-8-4-systeem. Zowel studenten als docenten worstelen echter met de invulling van het derde blok van vier weken. Uit de gesprekken met studenten maakte het panel tevens op dat de aansluiting tussen verschillende vakken niet altijd even goed is. Tegelijkertijd constateert het panel dat docenten regelmatig overleg voeren en heeft het vertrouwen dat de opleiding dit probleem met afstemming kan ondervangen in de komende periode.

Het panel is onder de indruk van het intensieve onderwijsaanbod en het aantal contacturen. Het panel was wat terughoudend over de hoeveelheid keuzevakken, maar heeft voldoende vertrouwen dat dankzij de intensieve studiebegeleiding studenten juiste keuzes en overwegingen kunnen maken. Het panel is zeer te spreken over het tutorsysteem, maar wil de opleiding er tegelijkertijd op wijzen dat een overdaad aan studiebegeleiding de zelfredzaamheid van studenten mogelijk kan aantasten. Dat geldt eveneens voor de begeleiding van het scriptietraject. Het panel is tevreden dat de opleiding de uitdagingen rondom het scriptietraject ook al had gesignaleerd. Er is geëxperimenteerd met scriptiewerkgroepen, waarin studenten binnen een vooraf afgebakend thema in werkgroepvorm werken aan de scriptie. Het panel juicht deze ontwikkeling toe en adviseert deze methode, of een passende variant, permanent te implementeren.

Het panel stelt vast dat de opleiding wordt gedragen door een enthousiast, betrokken en competent docententeam. Ook studenten zijn positief over het docententeam. Het is duidelijk dat er gezamenlijk wordt gekeken naar manieren om de opleiding te verbeteren en studenten verder te helpen in hun academische loopbaan. Het panel wil het opleidingsmanagement wel meegeven dat de werkdruk nog voor een te hoge belasting zorgt. Het adviseert het management om te blijven zoeken naar oplossingen om de hoge werkdruk te verminderen. Concluderend is het panel overtuigd van de kwaliteit van de opleiding en heeft het alle vertrouwen dat de aandachtspunten verder worden opgepakt door het management.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid en toetsvormen

De toetsing in de bacheloropleiding Geschiedenis volgt het toetsbeleid van de faculteit. Naar aanleiding van de vorige visitatieronde is het universitaire toetsbeleidskader opgesteld. Op basis van het universitaire kader is het facultair toetsbeleid aangescherpt. Er is besloten dat de opleidingen binnen het CoH zelf vorm moeten geven aan het toetsbeleid en het passend kunnen maken aan de lokale situatie. Zo is ook het toetsbeleid bij de bacheloropleiding Geschiedenis onder de loep genomen. De opleiding werkt momenteel met behulp van toetsdeskundigen aan de volledige uitwerking.

Het panel heeft op basis van het bestudeerde materiaal kunnen zien dat het huidige toetsprogramma van de bacheloropleiding bestaat uit een mooie variatie aan passende toetsvormen: essays, schriftelijke tentamens, meerkeuzevragen, open kennisvragen, monografieanalyses, bronpresentaties, werkstukken en onderzoeksopzetten. De toetsvorm wordt afgestemd op de leerdoelen, de leerlijnen, de onderwijsvorm en de plaats die het vak in het curriculum heeft. In het toetsplan dat het panel ter inzage had, kon het zien dat bovengenoemde afstemming nagestreefd en gerealiseerd wordt. Zo zijn de toetsen in het propedeusejaar verbonden aan de leerlijn *Kennis en Inzicht* en zijn er in het postpropedeuseonderwijs veel toetsen gelinkt aan de leerlijnen *Onderzoeken en Presenteren* en *Reflecteren en Positie Bepalen*. Er is geëxperimenteerd met nieuwe toetsvormen, vooral digitale, maar ook met alternatieve vormen, zoals bijvoorbeeld online blogs. Het panel is zeer te spreken over deze experimenten en is van mening dat het zelfs mag worden uitgebreid met bijvoorbeeld meer mondelinge presentaties.

Het panel ziet nog ruimte voor verbetering in de opbouw van het toetsplan, waarbij vooral *constructive alignment* structureler kan worden ingezet: als een eindterm is behaald dan kan men doorpakken naar de volgende. Het panel adviseert om het gehele toetsplan op de koppeling van eindtermen met specifieke vakken of vakonderdelen nog eens na te lopen met een toetsdeskundige. In sommige gevallen kan er namelijk ook nog scherper gekeken worden naar de te behalen eindtermen per vak. Het gevaar bestaat dat er anders te hoge eisen aan studenten worden gesteld en zij zich overvoerd voelen en/of niet kunnen voldoen aan de hoge verwachtingen. Specifiek raadt het panel de opleiding aan om te kijken naar het aantal eindtermen die worden gekoppeld aan de scriptie. Het panel beveelt tevens aan om de verwerving van methodologie en kritisch analytische en reflecterende vaardigheden meer te benadrukken in de eindtermen van de scriptie. Voor de afsluitende toets is het goed om duidelijk te benoemen welke leerdoelen behaald worden. In het toetsplan, de eindwerken en de beoordelingsformulieren die het panel voorafgaand aan en tijdens het bezoek heeft bestudeerd, waren deze punten enigszins onderbelicht. Het panel heeft begrepen dat de opleiding in samenwerking met de examencommissie al was begonnen met het aanpakken van bovengenoemde punten. Zo zal het toetsplan en de daarin geformuleerde eindtermen voor de scriptie kritisch worden herzien vanaf het najaar 2019. Het panel heeft er vertrouwen in dat dit goed wordt opgepakt.

De opleiding maakt gebruik van formatieve en summatieve toetsen. Vakafroning geschiedt per summatieve toets, die in sommige gevallen middels deelttoetsen over de duur van het vak wordt verspreid. De formatieve toetsen dienen de ondersteuning van het leerproces en geven studenten inzicht in hun kennis. De opleiding volgt de facultaire richtlijn om elk vak van 6 EC met minstens twee formatieve en/of summatieve toetsen te examineren; vakken van 12 EC hebben minstens vier toetsmomenten. Hoewel het panel begrijpt dat de opleiding de richtlijnen van de faculteit dient te volgen, is het van mening dat het aantal toetsen groot is: sommige vakken hebben zelfs vier tot zes

toetsen. Ook de opleiding zelf spreekt haar zorgen uit over de kwaliteit van feedback op individuele schriftelijke opdrachten als gevolg van de hoge toetsfrequentie. De docenten laten weten dat zij de hoge werkdruk en het 8-8-4-systeem verantwoordelijk houden voor het gebrek aan voldoende tijd voor uitgebreide feedback. Docenten willen graag inhoudelijke feedback geven, maar slagen daar, naar eigen zeggen, niet altijd in voldoende mate in als zij bijvoorbeeld twee werkgroepen tegelijkertijd draaien. Ook studenten geven aan dat de feedback die zij van docenten ontvangen in eerste instantie wat summier kan zijn. Wel is er altijd de mogelijkheid om bij de docent langs te gaan voor aanvullende informatie. Studenten zijn uiteindelijk tevreden over de feedback die zij ontvangen. Het panel is blij dat de opleiding onderzoekt of middels *peer-review* en *peer-feedback* de druk bij docenten ingeperkt kan worden. Het panel wil de opleiding met klem adviseren dat zij daarnaast goed kijkt naar een goede spreiding van de toetsmomenten. Ook de vraag of het grote aantal toetsen en feedbackmomenten niet resulteert in een te hoge belasting van het docententeam dient in samenspraak met de faculteit te worden onderzocht.

De toetsen worden opgesteld door het verantwoordelijke docententeam. Gezamenlijk draagt dit team zorg voor de kwaliteitsborging en bepaalt de inhoud en de vorm van de toets. Ook stelt het de toetsregeling met elkaar op. Vakken die worden verzorgd door individuele docenten worden geborgd volgens het vierogenprincipe. Per vak wordt er een coördinator aangewezen, die ervoor zorgt dat er een studiehandleiding online beschikbaar is voor aanvang van het vak; hierin staat ook de vorm van de toetsing en de toetsmomenten duidelijk omschreven. Het panel is zeer te spreken over de duidelijkheid en transparantie die de studiehandleiding op dit punt biedt. Studenten weten precies wat zij kunnen verwachten qua inhoud, toetsvorm, toetsmoment en mogelijkheden tot herstel. Op facultair niveau wordt alle relevante informatie over en de inhoud van toetsing gearhiveerd in de vorm van toetsdossiers. In de gesprekken laten enkele docenten weten de administratieve last van het aanleveren van informatie voor de toetsdossiers als zwaar te ervaren.

Examencommissie

Het CoH heeft een faculteitsbrede examencommissie voor alle bacheloropleidingen. De examencommissie bestaat uit negen vertegenwoordigers van verschillende geesteswetenschappelijke opleidingen en een extern lid, en krijgt ondersteuning van een ambtelijk secretaris. De commissie is verantwoordelijk voor de uiteindelijke beoordeling of de student aan de eindtermen van de opleiding voldoet, het borgen van toetskwaliteit, het aanwijzen van examinatoren ten behoeve van het afnemen en vaststellen van toetsen, het uitbrengen van het bindend studieadvies en het vaststellen van regels en richtlijnen. Per opleiding is er een algemene facultaire en opleidingsspecifieke Onderwijs- en Examenregeling (OER), waarin de regels en richtlijnen zijn opgenomen. De examencommissie controleert voor- en achteraf steekproefsgewijs studiehandleidingen, een tiental of meer scripties en beoordelingsformulieren. Ook worden er structureel onderdelen van het toetsbeleid doorgelicht, de examencommissie kan gevraagd of ongevraagd advies hierover uitbrengen.

Uit het jaarverslag van 2017-2018 blijkt dat de examencommissie evenals het panel kanttekeningen heeft geplaatst bij de kwaliteit en inzichtelijkheid van de beoordeling na bestudering van zes scripties en de bijbehorende beoordelingsformulieren. Het panel kan zich volledig vinden in de conclusies van de examencommissie en prijst haar grondige analyse. Tijdens de gesprekken bleek dat de examencommissie hierover contact heeft gehad met de opleiding en dat er een verbetertraject is opgestart. De extra opgevraagde informatie bevestigt dit.

Het panel is positief over de grondigheid en deskundigheid waarmee de examencommissie adviezen uitbrengt en problemen signaleert. Wat betreft borging mag de examencommissie haar taak echter breder opvatten. Het panel vindt namelijk dat de examencommissie dient te controleren hoe haar adviezen worden opgevolgd. Het panel adviseert om in de Plan-Do-Check-Act-cyclus inzichtelijker te maken wie er voor de borging van 'Act' staat. Op basis van het aanvankelijk bestudeerde materiaal en de gesprekken was het voor het panel moeilijk na te gaan wat er gebeurt met de uitgebreide en gegronde constatering en adviezen van de examencommissie. Echter, uit tijdens de visitatie extra opgevraagde informatie blijkt dat er wel degelijk een structuur is die ook de borging van 'Act' garant

stelt. De opleiding is voornemens om in de toekomst een andere werkwijze aan te nemen waarin de terugkoppeling van de opleidingsdirecteuren aan de onderwijsdirecteuren formeel vormgegeven zal worden, zodat de borgingsstructuur nog duidelijker wordt. Het panel is te spreken over de aanpassingen die worden gemaakt in de rapportagestructuur tussen onderwijsdirecteuren, opleidingsdirecteuren en de examencommissie.

Toetsing van het eindniveau

De beoordeling van de eindwerken voor de bacheloropleiding vindt plaats aan de hand van een standaard beoordelingsformulier. De beoordelaar heeft ruimte om naast kwantitatieve ook kwalitatieve feedback in het formulier op te nemen. Indien het cijfer onder de 6,3 of boven de 8,3 uitkomt wordt er een tweede lezer ingeschakeld, anders is er alleen één beoordelaar. In verband met schaalvergroting in het onderwijs en de verhoogde werkdruk heeft de opleiding ervoor gekozen om niet standaard een tweede lezer in het beoordelingstraject te betrekken. Het UvA-brede kader omtrent toetsbeleid stelt het inzetten van een tweede lezer voor de bachelorscriptie niet verplicht.

Evenals het vorige visitatiepanel is ook het huidige panel niet helemaal gerust over deze aanpak in verband met de borging van de beoordelingssystematiek. Voorafgaand aan het bezoek bestudeerde het panel vijftien eindwerken. Op basis hiervan stelt het vast dat de beoordelingssystematiek aangescherpt moet worden. Zo constateert het panel bij een significant aantal eindwerken dat er een te hoog of afwijkend oordeel was gegeven. Het panel kwam uit op vijf eindwerken die in hun ogen te hoog werden beoordeeld en twee die te laag werden beoordeeld. Het panel stelde wel vast dat de eindwerken allemaal van voldoende niveau waren voor een bacheloropleiding. Aan de hand van de bijbehorende beoordelingsformulieren constateert het panel verder dat er bij een aantal eindwerken onvoldoende kwalitatieve en constructieve feedback was gegeven door met name de tweede lezer en een enkele keer door de eerste lezer. In de situatie waar een tweede lezer betrokken is geweest, was het bovendien onduidelijk hoe het oordeel van de tweede lezer heeft meegewogen in het vaststellen van het eindoordeel.

Het panel heeft getracht te peilen of er niet teveel druk op de scriptiebeoordeling ligt en dat er daardoor wellicht te snelle overwegingen worden gemaakt of te weinig tijd is om beoordeling toe te lichten in het formulier. Het panel maakt zich zorgen dat door gebrek aan controle door een tweede lezer de resultaten onder druk komen te staan. Vanuit kwaliteitsoogpunt vindt het panel het daarom geen goede keuze om de tweede lezer alleen in te schakelen wanneer het cijfer lager is dan 6,3 of hoger dan een 8,3. Het standaard betrekken van een tweede lezer zou volgens het panel de beoordeling systematischer en gelijkvormiger kunnen maken en bovendien de objectiviteit verhogen.

Naar aanleiding van gesprekken met het management en docenten begreep het panel dat dit de werkwijze was tot nu toe, maar dat er in het collegejaar 2018-2019 voorbereidingen zijn getroffen om het scriptiebeoordelingsproces te stroomlijnen door middel van een *Scriptie Workflow* module in de digitale leeromgeving Canvas. Deze flow faciliteert het systematisch doorlopen van het gehele scriptietraject en standaardisatie van het beoordelingsproces. Tevens biedt de flow ook de optie om opleidings specifieke *rubrics* toe te voegen en beoordelingscriteria aan te passen. Ook heeft het panel begrepen dat vertegenwoordigers van de examencommissie en scriptiecoördinatoren vanaf het najaar 2019 kallibratiesessies gaan organiseren en steekproeven zullen uitvoeren. Deze kallibratiesessies hebben als doel om *grading rubrics* te verhelderen en onderlinge beoordelingsconsistentie aan te brengen. Tot slot nam het panel kennis van de plannen om per september 2020 te gaan werken met thematische scriptieonderzoekswerkgroepen waardoor de belasting evenredig verdeeld kan worden over de docenten. Ook deze maatregel zal de beoordelingskwaliteit bevorderen en bovendien de zelfstandigheid van studenten vergroten doordat er gebruik gemaakt kan worden van peer-feedback onder studenten. Het panel denkt dat de opleiding met deze aanpassingen in staat is om de kwaliteit van de beoordeling beter te borgen en meer inzichtelijk te maken. Het blijft echter van mening dat het systematisch inschakelen van een tweede lezer (wat vaak de norm is aan andere opleidingen) een objectievere borging ten goede komt. Het nodigt de opleiding daarom uit om het mogelijk vermijden van deze stap goed te overwegen en te onderbouwen.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding Geschiedenis een adequaat en passend systeem van toetsing heeft ontwikkeld. Het panel is enthousiast over de vernieuwende toetsvormen en de wijze waarop digitale toetsing verder in het curriculum wordt geïmplementeerd. Het panel constateert dat de afstemming tussen de eindtermen, de leerdoelen en onderwijsvormen op correcte wijze wordt uitgevoerd. Docenten stellen op deugdelijke wijze toetsen samen en dragen gezamenlijk zorg voor de kwaliteitsborging. Het panel meent dat het vierogenprincipe, met uitzondering van de eindwerken, goed is geïmplementeerd en dat studenten op passende en transparante wijze worden geïnformeerd over toetsing. Het panel kan daarom ook vaststellen dat de opleiding over een adequaat en transparant systeem van toetsing beschikt.

Het panel meent dat er nog ruimte tot verdere verbetering is in de opbouw van het toetsplan en is verheugd over de plannen van de opleiding om hier in samenwerking met toetsdeskundigen naar te kijken. Het panel beveelt aan om vooral goed te kijken naar de koppeling van eindtermen met specifieke vakken of vakonderdelen. Een groter punt van aandacht ligt bij de frequentie van toetsmomenten. Het panel beveelt de opleiding aan om na te gaan hoe toetsing zodanig kan worden ingericht dat de werkdruk voor docenten en studenten omlaag kan worden gebracht zonder dat er wordt ingeboet op effectiviteit en kwaliteit.

Het panel is over het algemeen positief over de wijze waarop de examencommissie haar taken uitvoert. De steekproeven die de examencommissie uitvoert op eindwerken en beoordelingsformulieren leveren goede adviezen en deugdelijke constatering op, waar het panel zich volledig in kan vinden. Het panel miste op basis van het aanvankelijk bestudeerde materiaal inzicht in de wijze waarop vervolgcacties en hun opvolging vervolgens worden belegd. Uit gesprekken met de examencommissie en bestudering van extra opgevraagd materiaal blijkt dat de PDCA-cyclus goed geborgd is, maar dat er verbetering wordt aangebracht in de wijze waarop de rapportage formeel wordt vastgelegd. Het panel heeft vertrouwen in de plannen van het management om dit aan te passen.

Wat betreft de toetsing van het eindniveau concludeert het panel dat het niveau van de bestudeerde eindwerken aan de maat is. Het panel constateert, op basis van de bestudeerde selectie, wel dat het relatief vaak tot een ander eindoordeel zou komen. Ook vindt het panel dat er in sommige gevallen onvoldoende kwalitatieve en constructieve feedback wordt gegeven in de beoordelingsformulieren. Het wil dan ook de waarde benadrukken van het systematisch inschakelen van tweede lezers. Uit de gesprekken en het extra aangeleverde materiaal blijkt dat de opleiding al maatregelen heeft getroffen om de beoordelingssystematiek te verbeteren. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding met de genoemde aanpassingen het systeem van toetsing naar een hoger niveau tilt. Het panel is vooral te spreken over de *Scriptie Workflow* en de plannen om te gaan werken met thematische scriptieonderzoekswerkgroepen.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Voorafgaand aan het bezoek heeft het panel vijftien eindwerken gelezen ter voorbereiding op het locatiebezoek. Het stelt vast dat de middels steekproef geselecteerde eindwerken voldoen aan het beoogde eindniveau dat de opleiding heeft gesteld en aan de eisen gesteld aan een academische bacheloropleiding. De opleiding besteedt veel aandacht aan onderzoeksvaardigheden en de ambachtelijke kant van geschiedenis, wat ook is terug te zien in de eindwerken. Het panel waardeert deze oriëntatie op onderzoeksvaardigheden en constateert dat dit studenten in staat stelt na afronding van de bacheloropleiding door te stromen naar een vervolgopleiding op masterniveau of

naar de arbeidsmarkt. Het panel was ook onder de indruk van de schrijfvaardigheden en het academisch taalgebruik.

In de selectie was een aantal eindwerken waarin sprake was van uitstekende bronnenkritiek en waarin de onderzoeksvraag duidelijk was geformuleerd en uitgewerkt. Niet alle bestudeerde eindwerken waren van dit hoge niveau. In een aantal eindwerken constateert het panel dat er ruimte voor verbetering is in de wijze waarop methodes worden ingezet en literatuur wordt ingekaderd. Ook bleven een aantal eindwerken erg beschrijvend. Deze bevindingen sluiten aan bij de opmerking van het panel onder Standaard 2 dat het methodeonderwijs nog verder mag worden versterkt in de postpropedeuse fase. Dankzij de genomen stappen van de opleiding om het scriptietraject aan te scherpen en de onderwerpkeuze te beperken tot bepaalde thema's, heeft het panel er vertrouwen in dat de opleiding in de toekomst de kwaliteit van de scripties naar een nog hoger niveau zal tillen.

Alumni

Het merendeel van de studenten ziet de bacheloropleiding als de voorbereiding op een masteropleiding en stroomt door naar een masteropleiding naar keuze. De opleiding besteedt in toenemende mate aandacht aan arbeidsmarktvoorbereiding. Via het universitaire *Career Centre* worden er veel activiteiten georganiseerd, maar het blijkt dat deze niet voor alle studentengoesd zichtbaar zijn. Het panel stelt de pogingen die de opleiding neemt om dit te verbeteren op prijs, zoals het mooie voorbeeld van de Veldadviesraad die sinds kort is ingesteld. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat studenten in de toekomst nog beter worden voorbereid op de arbeidsmarkt.

Overwegingen

Het panel stelt op grond van de bestudeerde eindwerken en de gesprekken met alumni vast dat afgestudeerden van de bacheloropleiding de beoogde leerresultaten van de opleiding behalen. Het niveau van de eindwerken is zeker voldoende. Sterke punten zijn de aandacht voor bronnenonderzoek, onderzoeksvaardigheden en de inbedding van methodologie in de eindwerken. De meeste scripties zijn goed geschreven, maar bij sommige mogen studenten meer aandacht besteden aan het koppelen van het methodische kader aan het eigen onderzoek. Ook zijn sommige scripties nogal beschrijvend van aard.

Alumni van de bacheloropleiding vinden goede aansluiting in hun vervolgoopleiding aan de UvA of elders. Het panel is te spreken over het feit dat de opleiding niet alleen in toenemende mate aandacht heeft voor arbeidsmarktorientatie, maar deze ook blijft verbeteren. Het instellen van een Veldadviesraad is hiervan een goed voorbeeld.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding op alle vier de standaarden voldoet aan de in het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling gestelde eisen. Daarmee is het eindoordeel van het panel positief.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Geschiedenis* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

a. Algemene eindtermen

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden en de wetenschapsgeschiedenis van de geesteswetenschappen in het algemeen en de eigen discipline in het bijzonder. (Kennis en inzicht)
2. De student is in staat deze kennis en dit inzicht toe te passen in onderzoek en zich een oordeel te vormen over de plaats van het eigen vakgebied ten opzichte van andere geesteswetenschappelijke disciplines en verwante disciplines buiten de geesteswetenschappen. (Toepassen kennis en inzicht)
3. De student is in staat om (vooral op het vakgebied van de opleiding) op een academisch niveau relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke en – voor zover van toepassing - sociaal-maatschappelijke en/of ethische aspecten. (Toepassen kennis en inzicht; oordeelsvorming)
4. De student is in staat om op een academisch niveau in schriftelijke en mondelinge vorm informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek van aankomende specialisten op het vakgebied van de opleiding. (Communicatie)
5. De student heeft kennis van en inzicht in enkele specialistische onderdelen van het vakgebied van de opleiding en/of onderdelen van (andere) vakgebieden. (Kennis en inzicht)
6. De student is in staat om de eigen kennis en het eigen inzicht op dusdanige wijze toe te passen op vakspecifieke vraagstukken, dat dit een professionele benadering van de aan de opleiding gerelateerde werkvelden/beroepen laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en het oplossen van problemen op het vakgebied van de opleiding. (Toepassen kennis en inzicht)
7. De student is in staat om publicaties op het vakgebied van de opleiding die zijn opgesteld in het Nederlands, Engels of de doeltaal van de opleiding te interpreteren en in de eigen oordeelsvorming te betrekken. (Oordeelsvorming)
8. De student bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoog niveau van autonomie veronderstelt. (Leervaardigheden)
9. De student heeft ervaring opgedaan met het werken in groepsverband en is op basis daarvan in staat over het eigen functioneren in een groep te reflecteren. (Communicatie)
10. De student heeft er blijk van gegeven de leer- en planningsvaardigheden te bezitten die noodzakelijk zijn om vakken en de opdrachten die daarvan deel uitmaken binnen de daarvoor gestelde termijn af te ronden. (Leervaardigheden)
11. De student is in staat om relevante ontwikkelingen in het vakgebied te verbinden aan een eigen onderzoekopzet en kan een beperkt aantal analysetechnieken en onderzoeksmethoden zelfstandig toepassen. (Toepassen kennis en inzicht; leervaardigheden)

b. Opleidingsspecifieke eindtermen

1. De student: beschikt over en heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de belangrijkste tijdvakken en disciplines binnen en de historiografie van geschiedenis als wetenschap en is in staat kennis over tijdvakken, disciplines en historiografie te verwerven en toe te passen. (Kennis en inzicht; toepassen kennis en inzicht)
2. De student is in staat om door middel van een beargumenteerde methode bronnenmateriaal en vakliteratuur te verzamelen, te situeren, te ordenen en te analyseren. (Toepassen kennis en inzicht)
3. De student kan voor een specialistisch en algemeen publiek lopend en afgerond onderzoek presenteren in een schriftelijke of mondelinge vorm, volgens de gebruikelijke conventies van het vakgebied en met gebruikmaking van digitale hulpmiddelen. (Communicatie)
4. De student kan constructieve kritiek op lopend en afgerond onderzoek geven en is in staat om constructieve kritiek in lopend onderzoek te verwerken. (Oordeelsvorming)

5. De student is in staat om, op basis van opgedane kennis, inzicht en vaardigheden, te reflecteren op en een positie in te nemen in wetenschappelijke, theoretische, methodologische en maatschappelijke debatten over het verleden. (Oordeelsvorming)
6. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/ disciplines van de opleiding Geschiedenis, te weten onderzoeksvaardigheden, kennis en inzicht, theoretische en kritische reflectie en presentatievaardigheden. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten. (Leervaardigheden)

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Gemeenschappelijk programma

Jaar 1

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Diagnostische toets Nederlands	■ □ □ □	□ □ □ □	0
> Inleiding in de Geschiedenis I	■ □ □ □	□ □ □ □	6
> Oude geschiedenis	■ □ □ □	□ □ □ □	6
> Middeleeuwse Geschiedenis	□ ■ □ □	□ □ □ □	6
> Inleiding in de Geschiedenis II	□ ■ ■ ■	□ □ □ □	12
> Vroegmoderne Geschiedenis	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Wereldgeschiedenis	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Nieuwste Geschiedenis	□ □ □ □	□ ■ □ □	6
> Onderzoeksseminar	□ □ □ □	□ ■ ■ ■	12

Amerikanistiek

Jaar 2

Er is een Bindend Studie Advies (BSA): je moet in het eerste jaar 48 EC halen om de opleiding te mogen vervolgen. Zie ook de A-Z lijst op student.uva.nl onder 'BSA - Bindend studieadvies'.

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> American History: Beginning to End	■ ■ ■ ■	□ □ □ □	18
> <i>Gebonden keuze</i>	■ ■ □ □	■ ■ □ □	6
> <i>Vrije keuze</i>	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	12
> Wetenschapsfilosofie (Historische wetenschappen)	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Geschiedfilosofie	□ □ □ □	□ ■ □ □	6
> Metropolitan America	□ □ □ □	□ ■ ■ ■	12

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> The American Century	■ ■ □ □	□ □ □ □	12
> <i>Gebonden keuze</i>	■ ■ □ □	■ ■ □ □	6
> Bachelorscriptie Geschiedenis	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	12
> <i>Vrije keuze</i>	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	30

Geschiedenis

Jaar 2

Er is een Bindend Studie Advies (BSA): je moet in het eerste jaar 48 EC halen om de opleiding te mogen vervolgen. Zie ook de A-Z lijst op student.uva.nl onder 'BSA - Bindend studieadvies'.

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Nederlandse Geschiedenis	■ □ □ □	□ □ □ □	6
> <i>Vrije keuze</i>	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	12
> Geschiedenislab I	□ ■ □ □	□ □ □ □	6
> Geschiedenislab II	□ □ □ ■	□ □ □ □	6
> Geschiedenis in publieke debatten	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Wetenschapsfilosofie (Historische wetenschappen)	□ □ □ □	■ □ □ □	6
> Geschiedfilosofie	□ □ □ □	□ ■ □ □	6
> Verdiepingsvak I: Stad, land en wereld	□ □ □ □	□ ■ ■ ■	12

Jaar 3

	Sem. 1	Sem. 2	EC
> Verdiepingsvak II: Grensoverschrijdende geschiedenis	■ ■ □ □	■ ■ □ □	12
> Bachelorscriptie Geschiedenis	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	12
> <i>Vrije keuze</i>	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	30
> Literatuurtentamen afstudeertraject	□ □ □ □	■ □ □ □	6

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Bezoekprogramma Geschiedenis/ Europese studies

Dag 1 Geschiedenis

09.30 – 09.45 Aankomst en welkom door de decaan
09.45 – 10.15 inloopspreekuur (onderwijsruimte F.2.11)
10.15 – 12.00 Intern overleg panel en inzage documentatie
12.00 – 12.30 Korte presentatie (5 min) en interview met decaan, onderwijsdirecteuren en opleidingsdirecteuren
12.30 – 13.00 Lunch
13.00 – 13.45 Interview inhoudelijk verantwoordelijken Geschiedenis
13.45 – 14.30 Interview studenten bachelor
14.30 – 14.45 Pauze / intern overleg
14.45 – 15.30 Interview docenten bachelor
15.30 – 16.15 Interview studenten master
16.15 – 16.30 Pauze / intern overleg
16.30 – 17.15 Interview docenten master
17.15 – 17.45 Interview alumni Geschiedenis

Dag 2 Europese Studies

08.45 – 10.30 Aankomst en voorbereiding
10.30 – 11.15 Interview inhoudelijk verantwoordelijken ES
11.15 – 12.00 Interview studenten bachelor [ENGELS]
12.00 – 12.45 Lunch
12.45 – 13.30 Interview docenten bachelor [ENGELS/NEDERLANDS]
13.30 – 14.15 Interview studenten master [ENGELS]
14.15 – 14.30 Uitloop/pauze
14.30 – 15.15 Interview docenten master [ENGELS/NEDERLANDS]
15.15 – 15.45 Interview examencommissie CoH (BA)
15.45 – 16.15 Interview examencommissie GSH (MA)
16.15 – 17.00 voorbereiding/overleg (van eindinterview)
17.00 – 17.30 Interview alumni ES [ENGELS/NEDERLANDS]

Dag 3

08.45 – 09.30 Aankomst en voorbereiding/overleg
09.30 – 10.15 Slotinterview formeel verantwoordelijken Geschiedenis/ES
10.15 – 12.15 Opstellen oordelen
12.15 – 12.45 Lunch
12.45 – 13.15 Mondelinge terugkoppeling Geschiedenis/ES
13.15 – 13.30 Uitloop/pauze
13.30 – 14.30 Ontwikkelgesprek Geschiedenis
14.30 – 14.45 Uitloop/pauze
14.45 – 15.45 Ontwikkelgesprek Europese studies
15.45 – Borrel

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Geschiedenis. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene UvA-documenten

- Facultair rapport onderwijsvisitaties
- Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig
- Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGw: naar een Tweekalige Faculteit
- Facultair Strategisch Plan 2016-2020
- Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018
- Kader Toetsbeleid
- Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen
- Examencommissie College of Humanities, Bachelorscripties en hun beoordeling

Jaarverslagen Examencommissies

- Jaarverslag 2016-2017 & 2017-2018, Examencommissie College of Humanities
- Jaarverslag 2016-2017 & 2017-2018, Examencommissie Graduate School of Humanities

Jaarverslagen opleidingscommissies

- Jaarverslag OC BA Geschiedenis 2016-2017
- Jaarverslag OC BA Geschiedenis 2017-2018
- Jaarverslag OC MA Geschiedenis 2016-2017
- Jaarverslag OC MA Geschiedenis 2017-2018
- Jaarverslag OC Europese Studies 2016-2017
- Jaarverslag OC Europese Studies 2017-2018

Vakkenselectie

Van onderstaande vakken is het studiemateriaal (studiehandleidingen, toetdossier) digitaal aangeboden. Daarnaast heeft het panel toegang gehad tot de Canvasomgeving van deze vakken.

Bacheloropleiding Geschiedenis

- Vroegmoderne Geschiedenis (112110057Y)
- Geschiedenislab I (112211086Y)
- Geschiedenis lab II (112211096Y)
- American History: beginning to the end (112210860Y)
- Verdiepingsvak II (112211332Y)